
МІРОЧНИК В.В.,
викладач, кафедра ділової
іноземної мови та міжнародної
комунікації,
Національний університет
харчових технологій,
м. Київ

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

У статті розглядаються можливості використання Інтернет ресурсів у навчанні іноземної мови з метою посилення мотивації її вивчення та підвищення соціокультурної компетенції студентів. Досліджуються та аналізуються переваги використання нових комп'ютерних технологій у навчанні іноземної мови студентів нефілологічних спеціальностей у межах лінгвосоціокультурної методики.

Ключові слова: інтернет, іноземна мова, комп'ютерні технології, переваги, недоліки.

В статье рассматриваются возможности использования Интернет ресурсов в учебе иностранного языка с целью усиления мотивации ее изучения и повышения социокультурной компетенции студентов. Исследуются и анализируются преимущества использования новых компьютерных технологий в учебе иностранного языка студентов нефилологических специальностей в пределах лингвосоциокультурной методики.

Ключевые слова: интернет, иностранный язык, компьютерные технологии, преимущества, недостатки.

This article considers the possibilities of use of Internet resources in teaching a foreign language aimed at intensifying the motivation of its learning and increasing student's sociocultural competence. It is researched and analysed the benefits of the use of new computer technology in teaching a foreign language to students of non-philological specialties in matters of linguistic-social-cultural method.

Keywords: the Internet, foreign language, computer technologies, advantages, disadvantages.

ступ. Оволодіння комунікативною та міжкультурною компетенцією неможливо без інтеграції іноземної мови з медіа-освітніми технологіями, які допомагають студентам просуватися шляхом оволодіння знань, розвивати їх успішність, формувати професійну компетентність. Саме комп'ютер являє собою ефективний засіб оптимізації інтерактивного навчання і значно розширює можливості викладачів щодо індивідуалізації навчання й активізації пізнавальної діяльності студентів у навчанні іноземної мови.

Постановка завдання. Метою написання статті є вивчення впливу інтернетресурсів при вивченні іноземної мови.

Результати. Питанням визначення найбільш ефективного використання Інтернет-ресурсів у навчанні англійської мови студентів різних спеціальностей присвячені роботи як зарубіжних, (С.Г. Термінасова, Є.С. Полат, В. Гезергуда, Дж. Шейлз, І.А. Смольянікова), так і вітчизняних дослідників (О.С. Жолдак, А.І. Скрипниченко, В.В. Тавро та ін.). Але проблема пошуку найбільш ефективного використання Інтернет-ресурсів у вивченні іноземної мови студентів технічного ВУЗу залишається недостатньо дослідженою.

У наш час, коли людство живе в умовах загальної глобалізації, основною проблемою є співіснування та співробітництво народів різних країн,

що мають різноманітні стилі життя та різні культури. Інтернет створює унікальну можливість для людей, що вивчають іноземні мови, користуватися автентичними текстами, слухати і спілкуватися з носіями мови, тобто він створює природне мовне середовище. Головна ж мета вивчення іноземних мов – формування комунікативної компетенції. Комунікативна компетенція у сучасному її розумінні передбачає формування здібностей до міжкультурної взаємодії [3, с. 15]. Сьогодні ця мета є найбільш цікавою та важливою для будь-яких категорій студентів, що вивчають іноземні мови. Навіть якщо подальша спеціалізація студента не пов'язана із закордонними поїздками, контактами з іноземними фахівцями, користування всесвітньою мережею Інтернет стає усе більш необхідною умовою одержання і передачі інформації з будь-якої спеціальності.

Основна ж інформація, що знаходиться в мережі, подана англійською мовою. Освічена людина, яка тільки і може бути конкурентоспроможною в умовах технологій, що розвиваються надзвичайно стрімко у всіх країнах світу, повинна володіти інформацією у своїй галузі. Специфіка предмету "іноземна мова" полягає в тому, що основним компонентом змісту навчання іноземної мови є не основи наук, а способи діяльності – навчання різним видам мовної діяльності: мовленню, аудіюванню, читанню, письму.

В основі формування вмінь у будь-якому виді іншомовної діяльності лежать слухомоторні навички. Отже, пріоритет у навчанні іноземної мови належить усним вправам. У цьому основна специфіка предмету й основні труднощі викладання, особливо якщо мова йде про формування умінь говоріння. Варто мати на увазі таку особливість предмету “іноземна мова”, як навчання мовної діяльності, можливо, лише в мовному спілкуванні. А для цього потрібний партнер. Інтернет дає можливість спілкування з реальним партнером-носієм мови через комп’ютерні телекомунікації. Інтернет – це міжнаціональне, кроскультурне суспільство, чия життєдіяльність заснована на електронному спілкуванні мільйонів людей в усьому світі, що говорять одночасно, найбільша за розмірами і кількістю учасників розмова, що коли-небудь відбувалася. Спілкуючись в іншомовному середовищі, забезпеченим Інтернет, студенти опиняються в дійсних життєвих ситуаціях. Вони приймають рішення широкого кола значимих, реалістичних, цікавих і досяжних задач, навчаються спонтанно і адекватно на них реагувати, що стимулює створення оригінальних висловлювань, а не шаблонну маніпуляцію мовними формулами [2, с. 41].

Оскільки комунікативна компетенція студента найтіснішим чином зв’язана з лінгвосоціокультурною компетенцією, викладачу необхідно визначити конкретні цілі використання можливостей і ресурсів Інтернету при підготовці до занять. Наприклад:

- для підбору і включення матеріалів мережі Інтернет у зміст занять (інтегрувати їх у програму вивчення);
- для самостійного пошуку інформації студентами в рамках

роботи над проектом;

- для самостійного вивчення студентами лексичних та граматичних явищ іноземної мови і ліквідації прогалин у знаннях, уміннях і навичках;
- для самостійної підготовки і здачі студентами визначеної тематичної лексики.

Для реалізації вищезазначених цілей у мережі Інтернет є пошукові служби, засновані на технології пошукових каталогів і пошукових покажчиків. Отже, студенту необхідно опанувати наступні базові технології роботи з Інтернетом:

- пошук інформації в Інтернет;
- з електронною поштою;
- в реальному часі;
- представлення власної інформації у вигляді Web-документів (створення Web-сторінок і Web-сайтів) і її розміщення в мережі.

Отут необхідно вказати на позитивний результат інтегрованих занять з іноземної мови й інформатики.

Виходячи зі специфіки предмету, знаючи дидактичні властивості і функції мережі Інтернет, її можливості і ресурси, викладач може визначити, для вирішення яких дидактичних задач на заняттях можуть використовуватися ті чи інші послуги і ресурси мережі.

Отже, необхідно проаналізувати, яким чином можна використовувати можливості, надані мережею Інтернет, на заняттях іноземної мови у вищих навчальних закладах найбільш ефективно.

Однак при цьому варто враховувати конфігурацію використовуваного для цих цілей комп’ютера:

- чи оснащений комп’ютер звуковою платою і звуковими колонками;
- чи оснащений комп’ютер відео-

камерою для проведення відео-конференцій з партнерами.

Звідси ми реально можемо розраховувати на можливості Інтернету забезпечувати нас текстовою, графічною (статичною чи динамічною) і звуковою інформацією. На ці можливості мережі Інтернет викладач може розраховувати при аналізі можливих способів використання ресурсів і послуг мережі на заняттях, а також у позааудиторній діяльності студентів. Наприклад:

- викладач може до заняття зі свого домашнього комп'ютера підібрати ті чи інші автентичні матеріали для читання з досліджуваної теми;
- комп'ютер має звукову плату, можна записати звукову інформацію (мова політичних чи державних діячів, цікаві виступи на різні теми носіїв мови з самих різних питань);
- усне обговорення отриманих по електронній пошті листів партнерів по проекту;
- провести в групах обговорення чи дискусію по тій чи іншій проблемній інформації, отриманій з ресурсів мережі Інтернет;
- лінгвістичний аналіз визначених повідомлень, усних чи письмових висловлювань носіїв мови, що містять фразеологізми, реалії, ідіоми, прислів'я, приказки, неологізми, які відбивають специфіку функціонування досліджуваної мови в культурі народу;
- використовувати ресурси віртуальних бібліотек для різного роду проектів;
- використовувати матеріали електронних граматичних довідників, вправ, що запропоновані в них, а також лексичних

довідників, словників, довідників країнознавчого характеру, матеріалів професійного напрямку.

Однак перерахованими прикладами використання ресурсів мережі Інтернет при навчанні іноземних мов ці можливості не вичерпуються. А.А. Леонт'єв правий у тому, що педагогічні технології не можна вивчити.

Можна намітити лише орієнтири їх можливого застосування [1, с. 28]. Творчий потенціал викладача підкаже йому область пошуку, а професіоналізм дасть імпульс для цікавих знахідок і рішень.

Таким чином, використовуючи інформаційні ресурси мережі Інтернет, можна, інтегруючи їх у навчальний процес (за умови відповідної інтерпретації), більш ефективно вирішувати цілий ряд як дидактичних, так і соціокультурних задач на занятті:

- формувати навички читання, безпосередньо використовуючи матеріали мережі різного ступеня складності;
- удосконалювати вміння аудіювання на основі автентичних звукових текстів

мережі Інтернет, також відповідно підготовлених викладачів;

- вміння монологічного і діалогічного висловлення на основі проблемного обговорення представлених викладачем чи кимось зі студентів матеріалів мережі;
- навички письмової мови, індивідуально або письмово складаючи відповіді партнерам, беручи участь у підготовці рефератів, творів, есе й інших епістолярних видів творчості;
- поповнювати свій словниковий запас, як активний, так і пасивний, лексикою сучасної інозем-

ної мови, що відбиває визначений етап розвитку культури народу, соціального і політичного устрою суспільства;

- з країнознавчими поняттями, що включають у себе мовний етикет, особливості мовної поведінки різних народів в умовах спілкування, особливості культури, традицій країни досліджуваної мови;
- формувати стійку мотивацію іншомовної діяльності студентів на заняттях на основі систематичного використання “живих” матеріалів, обговорення не тільки питань до професійних текстів, але й “гарячих” проблем, що цікавлять всіх і кожного.

В англomовній літературі виділяють 5 видів навчальних інтернет-ресурсів:

1. Hotlist – список посилань на текстові Інтернет-ресурси. Саме такий вид Інтернет-ресурсу є корисним у процесі навчання. Він не вимагає часу до пошуку необхідної інформації. Все, що потрібно студенту – це лише запровадити ключове слово в пошукову систему Інтернет, і можна отримати потрібний hotlist.

2. Multimedia scrapbook містить посилення текстові сайти, фотографії, аудіофайли і відеокліпи, графічна інформація і дуже популярні сьогодні анімаційні віртуальні тури. Усі файли scrapbook можуть бути легко скачані студентами і використані у якості інформаційного й ілюстративного матеріалу з певної теми.

3. Treasure hunt багато чим нагадує hotlist. Він має посилення на різні сайти по досліджуваній темі. Єдина відмінність у тому, що кожне з посилань містить питання змісту сайту. За допомогою цих питань викладач спрямовує пошукову діяльність студентів. На-

прикінці treasurehunt студентам може бути поставлене одне більш загальне запитання на цілісне розуміння теми.

4. Subject sampler. Тут також містяться посилення текстові та мультимедійні матеріали Інтернету (фотографії, аудіо- і відеокліпи, анімацію та графічну інформацію). Після вивчення кожного аспекту теми студентам треба було б поставити запитання. Головною особливістю subjectsampler є те, що одержання інформації має будуватися на емоційному рівні. Не треба просто ознайомитися з матеріалом, а й висловити й аргументувати власну думку стосовно досліджуваного питання. Активність студентів тут досить велика. Можливо обговорення думок з іншими студентами групи.

5. Webquest. Це, на нашу думку, найскладніший тип навчальних Інтернет-матеріалів.

Він охоплює у собі всі компоненти чотирьох зазначених вище матеріалів і передбачає проведення проекту за участю усіх студентів. Перш ніж поділити студентів на групи, вся група знайомиться зі спільними даними із досліджуваної теми, цим поринає у проблему майбутнього проекту. Викладач відбирає ресурси мережі Інтернет та класифікує так, щоб кожна група ознайомилася лише з одним проблемним аспектом теми. Після вивчення, обговорення й повного розуміння конкретної проблеми, у кожній первинній групі, студенти перегруповуються так, щоб в новостворених групах було по одному представнику з кожної первинної групи. У процесі обговорення студенти дізнаються один від одного вже всі аспекти обговорюваної проблеми. За таким обговоренням студенти повинні висловлювати свою власну думку, зробити висновок, прогнозувати подальший можливий хід дії. У результаті рішення Webquest

через вивчення матеріалу та його обговорення, студенти, які навчаються мають відповісти на одне загальне запитання дискусійного характеру.

Підсумовуючи вищесказане, можна зробити висновок, що використання інформаційних технологій може відбуватися різними способами, відповідно до потреб конкретного типу заняття, рівня володіння різними програмами та наявності сертифікованих програм у системі вищої освіти. Традиційні педагогічні технології нині вже не забезпечують повного засвоєння зростаючого обсягу знань на необхідному рівні, а швидке оновлення навчального матеріалу не встигає за сучасним швидкозмінним інформаційним потоком, і якщо врахувати можливості, які відкриває мережа Інтернет, є вельми актуальною, в використання ІКТ мають багато переваг над традиційними технологіями навчання. Вони інтегрують аудіовізуальну інформацію будь-яких форм (звук, текст, графіка, анімація тощо) надають можливості живого спілкування з носіями мови, освоєння сучасної мови, та є засобом, зручним і звичним для студентів. Завдяки таким досягненням реалізується інтерактивний діалог користувача з системою, а також використовуються різноманітні форми самостійної діяльності зі збирання та обробки інформації, що має суттєвий вплив на якість знань студентів. Ці потреби можна класифікувати за наступними критеріями, а саме: використання інформаційних технологій як у фронтальній, так і в груповій роботі; використання електронних підручників тільки як засобу самонавчання; використання окремих типів файлів (зображення, відео, аудіо, анімації), електронних засобів навчального призначення, дистанційних курсів, матеріалів мережі Інтернет; створення

власних занять через інтеграцію різних об'єктів в один формат – презентації, web-сторінки.

Слід зауважити, що у навчанні студентів англійської мови використовуються мультимедійні навчальні програми, що базуються на різних методичних підходах, дозволяють проводити ознайомлення, тренування та контроль знань. Впровадження в навчальний процес мультимедійних програм зовсім не виключає традиційних методів навчання, а гармонійно сполучаються з ними на всіх етапах навчання: ознайомлення, тренування, застосування, контроль. У разі такого поєднання у студентів працює більшість систем сприйняття, незалежно від домінуючої, тому інформація засвоюється набагато швидше та з інтересом. Студенти одночасно засвоюють усі аспекти мови: фонетичний, лексичний, граматичний та комунікативний. Отже, використання ІКТ дозволяє не тільки багаторазово підвищити ефективність навчання, але і стимулювати студентів до подальшого самостійного вивчення англійської мови. Комп'ютери сприяють індивідуалізації навчання й активізації пізнавальної діяльності студентів, дозволяють останнім обирати оптимальну швидкість засвоєння матеріалу. Серед інших переваг комп'ютерного навчання доцільно виділити наступне:

- 1) при комп'ютерному навчанні засвоюється набагато більше матеріалу, ніж при традиційному; до того ж, він засвоюється міцніше;

- 2) ІКТ – дозволяють студентові показати свої реальні знання, які з певних причин, зокрема психологічного характеру, не можуть їх продемонструвати під час традиційних аудиторних занять;

- 3) автоматизований контроль знань студентів дозволяє більш об'єктивно

оцінити знання студентів і значно заощадити час викладача, оскільки під час такого контролю одночасно перевіряються знання усіх студентів;

4) ІКТ накопичує статистичну інформацію (кількість правильних та неправильних відповідей тощо), яка дозволяє викладачу оцінити якість знань студентів, виявити найскладніші питання, порівняти результати студентів різних груп або років навчання.

Проте, крім переваг таке навчання має і ряд недоліків. Основним з них є недостатність безпосереднього спілкування викладача зі студентами, оскільки більшу частину часу студенти при такому навчанні проводять за комп'ютером. А без такого контакту, без живого спілкування викладача зі студентами неможливе належне виховання особистості. Це означає, що викладач повинен використовувати вже

звичні для студентів форми спілкування, зокрема, форуми, чати, спільні документи та інше.

Висновки. В умовах традиційного навчання студенти мають можливість чути зразки вимови у виконанні викладача або носія мови в аудіо записі, інколи з використанням відео – побачити рухи органів артикуляційного апарату під час мовлення. Слід зауважити, що вимова наближення до стандартності у мові та мовленнєвій поведінці викладача не є до кінця здійснюваною, бо викладач немає достатніх артикуляційних можливостей, він не є носієм мови. Саме тому подання матеріалу з використанням ІКТ спрямоване на представлення студентам дикторського запису тексту, надавати таке звучання, що підкріплене динамічним зображенням.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Леонтьев А.А. Педагогическоеобщение. – М.: Знание, 1974. – 33 с.
2. Новыепедагогические и информационныетехнологии в системеобразования: Учебноепособие для студентов пед. вузов и системыповышенияквалификации пед. кадров / Е.С. Полат, М.Ю. Бухаркина, М.В. Моисеева, Д.Е. Петров. – М.: Центр "Академия", 2001. – 272 с.
3. Полат Е.С. Интернет на уроках иностранногоязыка // Иностранныеязыки в школе. – 2001. – № 2. – С. 14-17.